

Sygn. akt II UK 197/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku S. C.
przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie [...] w [...] o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 września 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 30 sierpnia 2012 r., sygn. akt IX Ua [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy – Sąd Ubezpieczeń Społecznych w W. – w sprawie z odwołania S. C. przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie [...] w [...] o ustalenie stopnia niepełnosprawności – na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 23 maja 2012 r., oddalającego odwołanie S. C. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie [...] z dnia 28 lipca 2011 r., którym ustalono u odwołującego się lekki stopień niepełnosprawności.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na drugiej podstawie kasacyjnej, określonej w przepisie art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. i zarzucono naruszenie:

1) art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 386 § 2 k.p.c. i art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności przez nieuwzględnienie przez Sąd drugiej instancji nieważności postępowania, podczas gdy powód w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji był pozbawiony możliwości obrony swoich praw;

2) art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku art. 5 k.p.c. w związku z art. 212 § 2 k.p.c. w związku z art. 386 § 2 k.p.c. przez pominięcie przez Sąd drugiej instancji przesłanki nieważności postępowania i nie uwzględnienie zarzutu apelacji dotyczącego uchybienia przepisom procedury cywilnej, przejawiającego się w braku pouczenia przez Sąd pierwszej instancji powoda występującego bez pełnomocnika oraz zwrócenia uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego w sytuacji, gdy stan zdrowia powoda tego wymagał.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) oparto na przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. „Oczywista zasadność” skargi kasacyjnej – w ocenie jej autora – wynika z naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 386 § 2 k.p.c. i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Wskazano, że zarzut nieuwzględnienia przesłanki nieważności postępowania przez Sąd Okręgowy przy rozpoznawaniu apelacji stanowi istotne naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy. Gdyby Sąd drugiej instancji zastosował przepisy postępowania zgodnie z wnioskiem skargi, uchyliłby zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Takie rozstrzygnięcie umożliwiłoby rzeczywistą ochronę praw odwołującego w szczególności przez możliwość merytorycznego kwestionowania opinii biegłych w drodze złożenia zastrzeżeń oraz wnioskowanie o ich przesłuchanie na rozprawie bądź wydanie opinii uzupełniających. Z uwagi na brak jakiegokolwiek pomocy prawnej oraz poziom intelektualny powoda prawidłowe postępowanie (możliwość obrony praw powoda) przed Sądem pierwszej instancji było wykluczone.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z powołaniem się na przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określoną w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 – LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08 – LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje. Na pewno o oczywistej zasadności rozpatrywanej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie przekonuje twierdzenie autora rozpatrywanej skargi kasacyjnej o „oczywistym” naruszeniu przez Sąd drugiej instancji przepisów art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 386 § 2 k.p.c. i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności przez nieuwzględnienie z urzędu nieważności

postępowania określonej w przepisie art. 379 pkt 5 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji.

Przed wszystkim tak ujęte – jak to wyżej przedstawiono – twierdzenie skargi nie uwzględnia podstaw zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w W.. Sąd drugiej instancji – rozpatrując podnoszony w apelacji odwołującego się zarzut nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. – ustalił w szczególności, że odwołujący się uczestniczył w postępowaniu sądowym: składał zastrzeżenia do opinii biegłych lekarzy sądowych, wnioskował o pełnomocnika z urzędu, o zwolnienie od kosztów sądowych, samodzielnie sporządził apelację. Odwołujący się rozumiał treść i znaczenie otrzymanych opinii biegłych lekarzy sądowych, skorzystał z prawa do zgłoszenia zastrzeżeń do ich treści. W konsekwencji Sąd drugiej instancji uznał, że nie ma nieważności postępowania określonej w przepisie art. 379 pkt 5 k.p.c. Pozbawienie strony możliwości obrony jej praw polega na odjęciu jej w postępowaniu sądowym, wbrew jej woli, możliwości podejmowania lub zaniechania czynności procesowych zmierzających do ochrony jej sfery prawnej (por. Kodeks postępowania cywilnego Komentarz, red. A. Zieliński, Warszawa 2008 r., Wydawnictwo Beck s 36). W rozpatrywanej sprawie – w ocenie Sądu drugiej instancji – taka sytuacja nie miała miejsca, wobec tego odwołujący nie został pozbawiony możliwości obrony swoich praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.

Tak przedstawione stanowisko zaskarżonego wyroku – w zakresie oceny przesłanki nieważności postępowania określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c. – jest trafne i na pewno nie przekonuje o „oczywistej zasadności” rozpatrywanej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podkreślić wypada, że zaskarżony rozpatrywaną skargą kasacyjną wyrok Sądu Okręgowego w W. uwzględnia utrwalone już stanowisko judykatury, że strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia jej możliwości obrony swych praw, w więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwia, a nie tylko utrudniła lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych żądań (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/00, OSNP 2001, Nr 4, poz. 133, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2012 r., II UK 167/11 – LEX nr 1171003;

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2013 r., II CZ 19/13 – LEX nr 1343967).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

aw